

FRIVILLIGHETNORGE

Kulturdepartementet (KUD)
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Att: Håvard Bjerke

19. november 2013

Frivillighet Norges høringsuttalelse til evaluering av Innsamlingsregisteret

Innledning

Vi viser til e-post fra Kulturdepartementet 7. oktober og møte med presentasjon av evalueringsrapporten 11. oktober. Frivillighet Norge takker for at Kulturdepartementet utvidet fristen for våre kommentarer til rapporten til 20. November. Det har gitt Frivillighet Norge mulighet for å underkaste evalueringsrapporten en organisatorisk behandling.

Målet med Innsamlingsregisterloven er å sikre publikum trygghet for at innsamlede midler faktisk går til formålet, og derved opprettholde og stimulere givergleden. Våre medlemmer slutter seg til dette målet og har som utgangspunkt at en aksjon eller organisasjon som ikke benytter innsamlede midler på formålet, er en for mye. Innsamlede midler skal alltid benyttes til formålet som er oppgitt for innsamlingen.

Frivillighet Norge er glad for at Kulturdepartementet har evaluert Innsamlingsregisteret. Allerede kort tid etter at Innsamlingsregisteret åpnet indikerte mye at intensjonen om å etablere Innsamlingsregisteret som en "svanemerkeordning" for innsamlingsaksjoner ikke ville bli oppfylt, og at registeret ikke hadde noen funksjon i forhold til ikke-registrerte innsamlinger. Frivillighet Norge har følgende kommentarer og innspill på bakgrunn av det som kommer fram i Pricewaterhouse Coopers (PwC) evaluering.

1. Problemet med useriøse aktører på innsamlingsmarkedet må kartlegges før det besluttet hvilke tiltak som skal gjøres for å utvikle Innsamlingsregisteret til et effektivt verktøy

Frivillighet Norge er enig med PwC i at hovedårsaken til at Innsamlingsregisteret ikke fungerer i tråd med intensjonen er at problemet det skal løse ikke er kartlagt i forkant. Frivillighet Norge mener det avgjørende at PwCs anbefaling om å kartlegge problemet med useriøse aktører på innsamlingsmarkedet, tas til følge. Det sier seg selv at det er vanskelig å gjøre de riktige grepene for å løse et problem uten å ha en klar oppfatning av hva det går ut på og hvor stort det er.

Som det går fram av forarbeidende til Innsamlingsregisterloven er loven vedtatt på bakgrunn av en kortvarig prosess der problemet med useriøse innsamlingsaktører hovedsakelig ble dokumentert med sporadiske oppslag i pressen. Det ble verken foretatt analyser/kartlegging av innholdet i, eller omfanget av, problemet. Ulike interessenter i frivillig og offentlig sektor var i

liten grad involvert. Frivillighet Norge vil understreke at en kartlegging av problemet med useriøse aktører i innsamlingsmarkedet ikke bare handler om å anslå antallet. Det må også dreie seg om metodene de useriøse aktørene benytter, hvilke grupper i befolkningen som oftest gir til de useriøse og føler seg lurt, hvor store disse gruppene er, samt omfanget på midler som de useriøse samler inn.

2. Frivillighet Norge støtter ikke forslaget om at Innsamlingsregisteret legges til Lotteritilsynet.

Frivillighet Norge vil anføre at statlig kontroll med det sivile samfunns pengeinnsamling til ideelle formål er lite forenlig med både organisasjonsfriheten og sivilsamfunnets roller som uavhengig pioner og "vakthund". Så vidt vites er det kun Storbritannia som fører offentlig kontroll med sivilsamfunnets pengeinnsamling, blant EU-landene. Oppgaven ligger til Charity Commission som sorterer under parlamentet, og har medlemmer fra alle valgkretser.

3. Frivillighet Norge er positiv til at Frivillighetsregisteret brukes som verktøy for å forenkle deltakelse i Innsamlingsregisteret

Frivillighet Norge vil understreke at vi er positive til PwCs forslag om at Frivillighetsregisteret brukes som verktøy i Innsamlingsregisteret. Frivillighet Norge har helt siden Innsamlingsregisteret var under utredning ment at det burde hente nødvendige opplysninger om organisasjonenes vedtekter og regnskaper fra Frivillighetsregisteret, for at det skulle være så enkelt som mulig for organisasjonene å delta i Innsamlingsregisteret.

4. Frivillighet Norge mener forslaget om innføring av gradert registreringsplikt vil påføre frivillige organisasjoner betydelig byråkrati samtidig som det er usikkert hvilken effekt det vil ha for å forhindre useriøse aktører

PwC foreslår at det innføres gradert registreringsplikt for innsamlinger etter modell fra Lotteriloven. Kort sagt går dette ut på en forenklet registrerings- og rapporteringsplikt for lotterier som har budsjett under 200 000 kr, mens det for lotterier med budsjett over 200 000 kr praktiseres strengere regime og gebyrer.

Innføring av gradert registreringsplikt vil påføre de frivillige organisasjonene både økt administrativ og kostnadmessig byrde. Til og med innføring av **forenklet** registrerings- og rapporteringsplikt for organisasjonenes tradisjonelle innsamlingsaktiviteter etter modell fra Lotterilovgivningen, vil oppleves som en stor administrativ byrde blant de frivillige.

Det er uklart for Frivillighet Norge om PwC mener at den graderte registreringsplikten i Lotteriregisteret og Innsamlingsregisteret skal baseres på de samme beløpsgrensene, eller om det skal innføres egne beløpsgrenser for innsamlinger. Vi gjør oppmerksom på at et lokalt lag kan ha inntekter som overstiger 200 000 kr på tradisjonelle innsamlingsaktiviteter som julemarkeder, 17-mai arrangementer, bruktbokmarkeder eller loppemarkeder. Mange lokale lag og foreninger risikerer dermed å bli underkastet det strenge registrerings- og rapporteringsregimet.

Vi gjør oppmerksom på at også den forenklete registrerings- og rapporteringsplikten som Lotteriloven opererer med, vil oppleves som en stor og ny administrativ byrde blant de frivillige som står for de tradisjonelle innsamlingsaktivitetene i lokale lag og foreninger. Frivillighet Norge vil på dette punktet også peke på at lokale lag og foreningers innsamlingsaktiviteter er underlagt betydelig sosial kontroll i de nærmiljøene de opererer i, og at det derfor kan stilles spørsmål ved om registrerings- og rapporteringsplikt er en nødvendig kontroll.

Frivillighet Norges inntrykk er videre at det er svært få useriøse aktører som driver store innsamlinger, som med en gradert registreringsplikt skal underkastes den strengeste kontrollen. For oss kan det dermed virke som om man ved innføring av gradert registreringsplikt underkaster de store innsamlingsorganisasjonene, som har stor tillit hos publikum, ytterligere byråkrati og økte kostnader uten at det har noen reell effekt på bekjempelse av problemet med useriøse aktører på innsamlingsmarkedet.

Konklusjonen må imidlertid være at det er umulig å si noe om hvilken effekt gradert registreringsplikt vil ha for å løse problemet så lenge man ikke har kartlagt det faktiske innholdet i og omfanget av problemet med useriøse aktører.

5. Frivillighet Norge mener Innsamlingsregisteret bør gi organisasjonene "godkjentstempel" snarere enn å opplyse om innsamlingsprosenten organisasjonen oppnår hvert enkelt år

PwC finner i sin evaluering at både innsamlingsprosenten og formålsprosenten gir et skjevt og ufullstendig bilde av hvor mye organisasjonene faktisk bruker på formålet. PwC anbefaler at det innføres kvalitativ kontroll i tillegg til den kvantitative, og at organisasjonene får et godkjentstempel basert på om den oppfyller kravene til å være godkjent i inneværende treårsperiode. Dette vil også forebygge den lite formålstjenlige konkurransen om å ha "best" innsamlingsprosent, som pressen legger opp til.

6. Innsamlingskontrollen må omorganiseres og få utvidet mandat

PwC anbefaler at Innsamlingskontrollen (IK) må omorganiseres dersom stiftelsen fortsatt skal ha oppgaven med å føre Innsamlingsregisteret. PwC finner at IK verken har rett eller tilstrekkelig kompetanse til å skjønne oppgaven med å føre Innsamlingsregisteret i tråd med det som er intensjonen med registeret. PwC anser heller ikke at IK har tilstrekkelige ressurser til å løse oppgaven tilfredsstillende.

Frivillighet Norge støtter PwCs anbefalinger om at IK må omorganiseres med sikte på å bli en kompetent, tydelig og framoverlent aktør på sitt felt. IK må spille en rolle i forhold til organisasjoner og innsamlingsaksjoner som publikum reagerer på som useriøse, selv om disse ikke er registrert i Innsamlingsregisteret. Dette kan for eksempel gjøres i form av at det etableres en tipslink på IKs hjemmeside, slik som PwC anbefaler.

Vi er videre enige i PwCs forslag om at omorganiseringen av IK utover det at stiftelsen knytter til seg ny kompetanse, konkret må innebære at det legges nye offensive strategier for kommunikasjonsarbeidet, kontrollarbeidet, samarbeidet med ulike interessenter både i frivillig og offentlig sektor, og for arbeidet med å skaffe ressurser til driften av registeret. Omorganiseringen av IK bør slik Frivillighet Norge ser det, gjennomføres omgående.

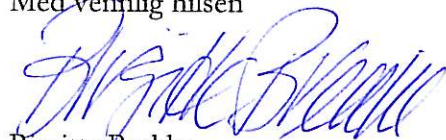
Avslutning/konklusjon

Frivillighet Norge er som nevnt innledningsvis glad for at Innsamlingsregisteret er blitt evaluert. Vi er enige med PwC i at registeret ikke fungerer i tråd med intensjonen. For å kunne ta de riktige grepene for videreutvikling av Innsamlingsregisteret må problemet registeret skal løse imidlertid kartlegges grundig.

De svakhetene ved Innsamlingsregisteret som avdekkes i evalueringsrapporten er i stor grad konsekvensene av en mangelfull prosess i forkant av at Innsamlingsregisterloven ble etablert. Det

er avgjørende at Kulturdepartementet ved denne korsveien ikke forhaster seg på nytt, men gjør grundige analyser før det trekkes konklusjoner om hvordan det offentlige best kan bidra til å sikre at givergleden opprettholdes og stimuleres også i framtiden. Frivillighet Norge ser fram til en videre prosess for drøfting av Innsamlingsregisterets framtid og utvikling.

Med vennlig hilsen

Birgitte Brekke
Generalsekretær